

شاخصه‌های استکبارستیزی از منظر امامین انقلاب

حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا انصاری*

مقدمه

استکبارستیزی یکی از محوری‌ترین مفاهیم در اندیشه و گفتمان امام خمینی علیه السلام و امام خامنه‌ای علیه السلام است. استکبارستیزی امام علیه السلام را می‌توان در اندیشه و روحیه ایشان جستجو نمود؛ چنانکه ایشان در طول عمر شریف خود این واقعیت را برای مردم ایران و جهان بیان کرد که دستیابی به استقلال، آزادی و عدالت، در گرو ایستادگی مردم محروم و مستضعف جهان است.^۱ رهبر معظم انقلاب علیه السلام نیز مبارزه با استکبار را دارای پشتوانه علمی و خردمندانه دانسته است: «مبارزه با استکبار در انقلاب اسلامی و در میان ملت ما، یک حرکت معقول و منطقی و دارای پشتوانه علمی و یک حرکت خردمندانه است؛ بر خلاف آنچه بعضی می‌خواهند وانمود بکنند که این یک حرکت شعاری است، احساساتی است، متکی به منطق و عقلانیت نیست؛ بعکس حرکت ملت ایران یک حرکت متکی به عقلانیت است...».^۲ در برابر استکبار جهانی و در رأس آن آمریکا است؛ از این رو امام علیه السلام آمریکا را «شیطان بزرگ» و دشمن شماره یک مردم محروم و مستضعف جهان خواند.^۳ شاید این سؤال مطرح شود که شاخصه‌های استکبارستیزی از منظر این دو امام بزرگوار چیست؟ امامین انقلاب چه

* نویسنده و پژوهشگر.

۱. سید روح‌الله موسوی خمینی؛ صحیفه امام؛ ج ۱۳، ص ۲۱۲.

۲. بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان؛ ۱۳۹۴/۰۸/۱۲.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=31309>

۳. سید روح‌الله موسوی خمینی؛ صحیفه امام؛ ج ۱۳، ص ۲۱۲.

ویژگی‌های مهم و ممتازی را برای استکبارستیزی بیان کرده‌اند؟ اگر چه درباره علل مبارزه با استکبار و یا راه‌های مبارزه با آن سخن فراوان گفته شده است، اما در خصوص این پرسش کار مهمی صورت نگرفته است. این نوشتار در پی بیان ویژگی‌های ممتاز استکبارستیزی از منظر امام خمینی علیه السلام و امام خامنه‌ای دامنه‌ای است.

مفهوم‌شناسی استکبار

واژه استکبار از ریشه «ک - ب - ر» به معنای برتری‌خواهی،^۱ امتناع از پذیرش حق از روی عناد و تکبر است.^۲ «استکبار از باب استفعال و از ماده (کبر) به معنای کسی است که اظهار بزرگی و تکبر کند، با آنکه اهلش نیست».^۳ این واژه با مشتقات آن، ۴۸ بار در قرآن آمده است. چهار مورد آن به استکبار ابلیس و بقیه به استکبار انسان اشاره دارد.^۴ بنابراین استکبار معنای عام دارد که عبارت است از حاکمیت ظلم و طغیان. البته امروزه قلّه طغیان و استکبار، آمریکاست؛ از این رو مبارزه با استکبار در مبارزه با آمریکا محوریت پیدا می‌کند.

شاخصه‌های استکبارستیزی

۱. الهی بودن

بر اساس نگرش عمیق و اندیشه دینی، استکبارستیزی تکلیفی الهی است که تخلف از آن جایز نیست. در آیات متعدد به این امر اشاره شده است: «وَإِنْ اسْتَنْصَرُواكُم فِی الدِّینِ فَعَلَيْكُم النُّصْرُ»^۵ اگر گروهی (مؤمنان مهاجر) به خاطر حفظ دین و آیین‌شان از شما یاری طلب کنند، بر شما لازم است که به یاری آنان بشتابید». این آیه با صراحت مسلمانان را ملزم می‌کند به یاری برادران دینی خود که مورد ظلم قرار گرفته‌اند، بپردازند. در آیه دیگری آمده است:

۱. حسن مصطفوی؛ التحقیق فی کلمات القرآن الکریم؛ ج ۱۰، ص ۱۸.

۲. محمد بن مکرّم ابن منظور؛ لسان العرب؛ ج ۵، ص ۱۲۶.

۳. سید علی اکبر قرشی؛ قاموس قرآن؛ ج ۶، ص ۷۴.

۴. مرکز فرهنگ و معارف قرآن؛ دایرةالمعارف قرآن؛ ج ۳، ص ۱۶۵.

۵. انفال: ۷۲؛ ر.ک: فضل بن حسن طبرسی؛ مجمع البیان فی تفسیر القرآن؛ ج ۴، ص ۸۶۲.

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا^۱ چرا در راه خدا و (در راه) مردان و زنان و کودکانی که (به دست ستمگران) تضعیف شده‌اند، پیکار نمی‌کنید؟! همان افراد (ستم‌دیده‌ای) که می‌گویند: پروردگارا! ما را از این شهر (مکه) که اهلش ستمگرند، بیرون ببر! و از طرف خود برای ما سرپرستی قرار ده! و از جانب خود، یار و یآوری برای ما تعیین فرما.

بنا بر این آیه شریفه، نخستین تقاضای همه مستضعفان گرفتار در چنگال دشمن برای نجات خویش، تقاضای ولی از جانب خدا بوده است و سپس از خداوند خواسته‌اند که برایشان، یآوری تعیین فرماید. از این رو مسئولیت مقابله با تهدید و ارباب در اسلام، وظیفه‌ای همگانی است که همه باید در برابر عوامل تهدید و ارباب بایستند و از مظلوم دفاع کنند و خصم ظالم باشند؛ چنانکه علی علیه السلام فرموده است: «وَكُونَا لِلظَّالِمِ خَصْمًا وَلِلْمَظْلُومِ عَوْنًا»^۲.

در منظومه فکری امام خمینی علیه السلام و رهبر معظم انقلاب علیه السلام، مبارزه با استکبار وظیفه الهی است؛ وظیفه‌ای که ما مکلف به انجام آن هستیم و نتیجه، فرع آن است.^۳ از همین روست که امام خمینی علیه السلام می‌فرماید: «تکلیف ما این است که در مقابل ظلم‌ها بایستیم، تکلیف ما این است که با ظلم‌ها مبارزه کنیم، معارضه کنیم، اگر توانستیم آن‌ها را به عقب برانیم که بهتر، و اگر نتوانستیم به تکلیف خودمان عمل کردیم...»^۴ «ما یقین داریم اگر دقیقاً به وظیفه‌مان که مبارزه با آمریکای جنایتکار است، ادامه دهیم؛ فرزندانمان شهید پیروزی را خواهند چشید»^۵. مقام معظم رهبری علیه السلام نیز فرموده است: «ما هر مقداری که بتوانیم از مظلوم حمایت می‌کنیم و هر مقداری که توانایی‌های ما و وسع ما باشد، وظیفه ماست»^۶.

۱. نسا: ۷؛ ر.ک: ناصر مکارم شیرازی و دیگران؛ تفسیر نمونه؛ ج ۴، ص ۱۰.

۲. محمد بن حسین شریف الرضی؛ نهج البلاغه؛ تصحیح صبحی صالح؛ ص ۴۲۱.

۳. سید روح الله موسوی خمینی؛ صحیفه امام؛ ج ۲۱، ص ۲۸۵.

۴. همان، ج ۱۲، ص ۳۰۵.

۵. همان، ج ۱۵، ص ۱۷۱.

۶. بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی؛ ۱۳۹۴/۰۲/۲۶.

۲. تهاجمی بودن

یکی از شاخصه‌های استکبارستیزی، تهاجمی بودن است؛ یعنی برای مقابله با استکبار نباید منفعانه و دفاعی برخورد کرد؛ زیرا دشمن با برخورد منفعلانه جری‌تر می‌شود و به قدرت‌افزایی و سلطه‌طلبی خود ادامه می‌دهد. البته در این میان کسانی هستند که مدارا در برابر دشمن را «عقلانیت» و ایستادگی در برابر او را عملی «احساسی» می‌نامند؛ حال آنکه عقل می‌گوید که ایستادگی در برابر دشمن، تنها راه ایجاد مقابله با دشمن و دستیابی به پیشرفت و تأمین امنیت است. به عبارت دیگر حتی اگر حکومتی غیر اسلامی بخواهد با محاسبات عقلانی درباره نوع برخورد با دشمن تصمیم بگیرد، قطعاً راه «مقاومت» را بخواهد گزید تا به امنیت و پیشرفت برسد. رهبر انقلاب علیه‌السلام در این باره فرموده است:

آن کسانی که خیال کردند و خیال می‌کنند عقل اقتضا می‌کند که انسان گاهی در مقابل دشمن کوتاه بیاید، امام درست نقطه مقابل این تصور حرکت کرد. عقلانیت امام و آن خرد پخته قوام‌یافته این مرد الهی، او را به این نتیجه رساند که در مقابل دشمن، کمترین انعطاف و کمترین عقب‌نشینی و کمترین نرمش، به پیشروی دشمن می‌انجامد.^۱

بنابراین «عقلانیت» اقتضا می‌کند به دشمن فریبکاری که بارها فریبکاری خویش را ثابت کرده است، اعتماد نکنیم و فریب لبخندهایش را نخوریم. امام علی علیه‌السلام به مالک اشتر نسبت به لبخند زدن دشمن به قصد فریب، چنین هشدار داده است: «فَإِنَّ الْعَدُوَّ رُبَّمَا قَارَبَ لِيَتَغَفَّلَ فَخُذْ بِالْحَزْمِ وَإِنَّهُمْ فِي ذَلِكَ حُسْنُ الظَّنِّ»^۲ گاهی دشمن نزدیک می‌شود تا غافلگیر کند، پس دوراندیش باش و خوش‌بینی خود را متهم کن.

تجربه چندین ساله جمهوری اسلامی نیز نشان داد که هر گاه ایران با دشمنان منفعلانه برخورد نمود، آنان جری‌تر و طلبکارانه برخورد نمودند و هر گاه قدرتمندانه و تهاجمی برخورد نمود، دشمنان عقب‌نشینی نمودند؛ زیرا مستکبر همانند حیوانی

۱. بیانات در مراسم بیست و هفتمین سالگرد رحلت امام خمینی علیه‌السلام؛ ۱۳۹۵/۰۳/۱۴.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33259>

۲. محمد بن حسین شریف الرضی؛ نهج‌البلاغه؛ تصحیح صبحی صالح؛ ص ۴۴۲.

است که هر گاه به او حمله کنی، عقب می‌نشینی و هر گاه بگریزی، در پی تو می‌دود. افزون بر آن، ستمگران انسان‌های دلسوزی نیستند تا اگر ملتی را ناتوان مشاهده کنند، به او رحم کند و از سیاست خصمانه دست بردارند؛ بلکه آنان همچنان به ظلم خود ادامه می‌دهند. مقام معظم رهبری علیه السلام با بهره‌گیری از آموزه‌های قرآنی در این باره فرموده است:

ملت ایران با تجربه چهل ساله خود، در مقاومت و ایستادگی پایدار است. ما این را امتحان کرده‌ایم. در مقابل دشمن، «عقب‌نشینی» مشوق دشمن است؛ در مقابل دشمن، «ایستادگی» موجب عقب‌رفت دشمن است. **لَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوْا الْأَذْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ حَلَّتْ مِنْ قَبْلُ وَ لَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا؛**^۱ این سنت الهی است. اگر چنانچه در مقابل ظلم و استبداد و زورگویی و خباثت‌ها و جنایت‌های جنایتکاران عالم بایستید، قطعاً مجبور به عقب‌نشینی می‌شوند؛ این قرآن کریم است که به‌عنوان یک سنت قطعی تاریخ و سنت الهی از این یاد می‌کند و این سنت ان‌شاءالله عملی خواهد شد.^۲

امام خمینی رحمته الله نیز روش تهاجمی علیه قدرت‌های مستکبر را به مستضعفان توصیه و یادآور شد که این امر ریشه در ادیان الهی دارد: «تمامی ادیان آسمانی از بین توده‌ها برخاسته است و با کمک مستضعفین، بر مستکبرین حمله برده است. مستضعفین در همه طول تاریخ به کمک انبیاء برخاسته‌اند و مستکبرین را به جای خود نشانده‌اند».^۳ ایشان همچنین فرمود: «ای مسلمانان جهان و ای مستضعفان عالم! دست به دست هم دهید و به خدای بزرگ رو آورید و به اسلام پناهنده شوید، و علیه مستکبران و متجاوزان به حقوق ملت‌ها پرخاش کنید».^۴

۳. دائمی و همیشگی بودن

از دیگر شاخصه‌های استکبارستیزی، استمرار و دائمی بودن مبارزه با استکبار است.

۱. فتح: ۲۲.

۲. بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی؛ ۱۳۹۷/۰۱/۲۵.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=39394>

۳. سید روح‌الله موسوی خمینی؛ صحیفه امام؛ ج ۷، ص ۳۲۷.

۴. همان، ج ۱۰، ص ۳۳۹.

تا هر زمانی که استکبار و خوی استکباری وجود داشته باشد، مبارزه نیز وجود خواهد داشت. اگر چه ممکن است برخی تصور کنند که بعد از گذشت چندین سال از انقلاب، بهتر است از مبارزه با استکبار - به‌ویژه آمریکا - دست برداریم، اما طبق آموزه‌های قرآنی، مذاکره قواعد و اصول خود را دارد؛ برای مثال یکی از اصول این است که مذاکره با مخالفانی صورت پذیرد که اهل ظلم نباشند و یا از ماهیت ظالمانه خویش فاصله گرفته باشند؛ چنانکه در آیه ۴۶ سوره عنکبوت به آن تاکید شده است: «وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا...»؛ با اهل کتاب جز به روشی که از همه نیکوتر است، مجادله نکنید؛ مگر کسانی از آنان که ستم کردند...». علامه طباطبایی در تبیین این آیه می‌نویسد: «مراد از ستم، به قرینه سیاق این است که آن اهل کتاب که شما می‌خواهید با او مجادله کنید، معاند نباشد و نرمی و ملاطفت در سخن را حمل بر ذلت و خواری نکند؛ که در این صورت مجادله به طریق احسن نیز فایده‌ای به حال آنان ندارد».^۱

خداوند مؤمنین را از دوستی و اعتماد به دشمنان نهی کرده و فرموده است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ...»^۲ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، یهودیان و مسیحیان را دوستان خود مگیرید؛ زیرا آنان با وجود اینکه با هم اختلاف دارند، در برابر شما با یکدیگر همدل هستند...». در آیه دیگری نیز فرموده است:

إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ^۳ تنها شما را از دوستی و رابطه با کسانی نهی می‌کند که در امر دین با شما پیکار کردند و شما را از خانه‌هایتان بیرون راندند یا به بیرون راندن شما کمک کردند و هر کس با آنان رابطه دوستی داشته باشد، ظالم و ستمگر است.

جمهوری اسلامی هیچ‌گاه در صدد سلطه‌جویی و قدرت‌گرایی نبوده و نیست؛ بلکه

۱. سید محمدحسین طباطبایی؛ المیزان فی تفسیر القرآن؛ ج ۱۶، ص ۱۳۸.

۲. مانده: ۵۱.

۳. ممتحنه: ۹.

همواره پرچمدار تعامل عزتمندانه و قدرتمندانه با جهان است، اما تعاملی مبتنی بر آموزه‌های دینی، تأمین مصالح جامعه و حمایت از مظلومان. از این رو مبارزه با استکبار جهانی در نگاه ژرف امام خمینی علیه السلام، محصور به عصر و زمان خاصی نیست و این خط‌مشی ریشه در قرآن دارد: «وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً»^۱؛ زیرا این زیاده‌خواهی جزء هویت آن بوده است و تا دیگران را به بند نکشانند، دست از تجاوزطلبی نخواهند کشید. از این رو تا زمانی که روحیه استکباری وجود داشته باشد، تعامل عزتمندانه و نفی سلطه‌جویی^۲ محقق نمی‌شود. رهبر کبیر انقلاب اسلامی علیه السلام در مورد رابطه با آمریکا می‌فرماید: «این مثل رابطه بره با گرگ است! رابطه بره با گرگ، رابطه صلاح‌مندی برای بره نیست...»^۳. این جمله معروف امام علیه السلام حاکی از این است که ماهیت و خاصیت گرگ، درندگی است؛ از این رو تا از بین نرفتن مستکبران، محال است که صلح در جهان برقرار شود: «سلامت و صلح جهان، بسته به انقراض مستکبرین است و تا این سلطه‌طلبان بی‌فرهنگ در زمین هستند؛ مستضعفین به ارث خود که خدای تعالی به آن‌ها عنایت فرموده است، نمی‌رسند»^۴. همچنین فرموده است: «من بارها گفته‌ام ... [تا] قطع تمام وابستگی‌ها به تمام ابرقدرت‌های شرق و غرب، مبارزات آشتی‌ناپذیرانه ملت ما علیه مستکبرین ادامه دارد»^۵. امام علیه السلام آن‌هایی را که به دنبال کنار آمدن با دشمنان خدا هستند؛ خائن معرفی می‌کند و فریاد بر می‌آورد: «کسی تصور نکند که ما راه سازش با جهانخواران را نمی‌دانیم، ولی هیئات که خادمان اسلام به ملت خود خیانت کنند! ... اگر بندبند استخوان‌هایمان را جدا سازند، اگر سرمان را بالای‌دار برند؛ اگر زنده زنده در شعله‌های آتش‌مان بسوزانند؛ اگر زن و فرزندان و هستی‌مان را در جلوی دیدگانمان به اسارت و غارت برند؛ هرگز امان‌نامه کفر و شرک را امضا نمی‌کنیم...»^۶.

۱. بقره: ۱۹۳.

۲. «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا».

۳. سید روح‌الله موسوی خمینی؛ صحیفه امام؛ ج ۱۰، ص ۳۶۰.

۴. همان، ج ۱۲، ص ۱۴۴.

۵. همان، ص ۱۴۷.

۶. همان، ج ۲۱، ص ۹۸.

آمریکا بعد از ۴۲ سال هنوز به روحیه استکباری و کینه‌توزی خود ادامه می‌دهد؛ از این رو نمی‌توان به این کشور اعتماد کرد. هم‌چنانکه این کشور دانشمندان هسته‌ای و پرچمداران امنیت جهانی، شهید سلیمانی را به شهادت رساند و ایران را تحریم اقتصادی نمود و به هیچ یک از پیمان‌های بین‌المللی پایبند نیست. نمونه این امر، نقض پیمان هسته‌ای - موسوم به برجام - است که توسط این کشور نقض گردید: «... همه این را باید بدانند که این تحریم‌هایی که علیه ملت ایران به کار برده شده، عمدتاً ناشی از کینه‌ورزی استکباری آمریکاست؛ کینه آمریکایی مثل کینه شتری [است]...»^۱. رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام معتقد است: «استمرار دشمنی با جبهه حق، طبیعت مستکبران است؛ بنابراین نباید از ادامه دشمنی‌ها دچار تعجب شد»^۲.

البته نباید فراموش کرد که اگر آمریکا دست از روحیه سلطه‌طلبی و کینه‌توزی بردارد و عذرخواهی نماید، در این صورت جمهوری اسلامی می‌تواند تعامل مقتدرانه و عزتمندانه با این کشور داشته باشد؛ چنانکه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علیه‌السلام فرموده است:

آن روزی که آمریکا دست از استکبار بردارد، آن روزی که از دخالت‌های بیجا در امور ملت‌ها دست بردارد، یک دولتی مثل بقیه دولت‌هاست، برای ما هم دولت مثل بقیه دولت‌ها خواهد بود؛ اما تا روزی که آمریکایی‌ها هنوز به طمع برگشتن به ایران ... باشند و بخواهند بر کشور ما مسلط بشوند، با هیچ وسیله‌ای نخواهند توانست ملت ما را به عقب‌نشینی وادار کنند...^۳.

ایشان همچنین فرموده است: «بعد از پیروزی انقلاب - الآن، سی سال است - هیچ روزی نبوده است که آمریکا نسبت به ملت ایران نیت خیری داشته باشد؛ از کارهای گذشته خودش عذرخواهی بکند؛ صادقانه دست از استکبار و طمع‌ورزی نسبت به

۱. تحریم، ناشی از کینه‌ورزی آمریکاست؛ ۱۳۹۲/۰۸/۲۹.

<https://farsi.khamenei.ir/video-content?id=28268>

۲. بیانات در دیدار دبیر کل جنبش جهاد اسلامی فلسطین با رهبر انقلاب؛ ۱۳۹۵/۰۹/۲۴.

<https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=35130>

۳. منطق مواجهه جمهوری اسلامی با آمریکا از نظر رهبر انقلاب؛ ۱۳۹۸/۰۸/۱۲.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=43885>

ملت ایران بردارد»^۱.

۴. فرا منطقه‌ای بودن

یکی دیگر از شاخصه‌های مهم استکبارستیزی، فرا منطقه‌ای بودن آن است؛ یعنی در هر نقطه‌ای از جهان که تقابل استضعاف و استکبار، ظالم و مظلوم وجود دارد، مبارزه با استکبار ضروری است. از این رو امام خمینی علیه السلام نسخه استکبارستیزی را منحصر به قلمرو جغرافیایی ایران نمی‌داند؛ بلکه آن را به عنوان نسخه‌ای شفافبخش برای همه مستضعفان می‌داند.^۲ بر این اساس در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مبارزه ملت‌ها علیه ظلم مورد حمایت ایران قرار گرفته است.^۳ امروز حمایت جمهوری اسلامی از مردم فلسطین، لبنان و یمن ... مبتنی بر همین استراتژی است. امام علیه السلام مبتنی بر این نگاه اعلام می‌دارد: «... و [باید برای] حمایت از مبارزان و گرسنگان و محرومان با تمام وجود تلاش نمایم و این را باید از اصول سیاست خارجی خود بدانیم. ما اعلام می‌کنیم که جمهوری اسلامی ایران برای همیشه حامی و پناهگاه مسلمانان آزاده جهان است».^۴

استاد شهید مطهری علیه السلام می‌فرماید:

ما در جایی که هستیم، کسی به ما تجاوزی نکرده [است]؛ ولی یک عده از مردم دیگر که ممکن است مسلمان باشند و ممکن است مسلمان هم نباشند، تحت تجاوز قرار گرفته‌اند... آیا برای ما جایز است که به کمک این مظلوم‌های مسلمان بشتابیم برای نجات دادن آن‌ها؟ بله این هم جایز است؛ بلکه واجب است.^۵

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علیه السلام به علت فرا منطقه‌ای بودن مبارزه با استکبار تأکید می‌نماید:

آنچه ما با آن مخالفیم، عبارت است از حاکمیت ظلم و طغیان و استکبار. «آمریکا» که می‌گوییم یعنی این؛ مخصوص آمریکا هم نیست. امروز البته قله طغیان و استکبار

۱. بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان؛ ۱۳۸۷/۰۸/۰۸.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=4122>

۲. سید روح‌الله موسوی خمینی؛ صحیفه امام؛ ج ۱۱، ص ۱۳۳.

۳. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛ اصل ۱۵۴.

۴. سید روح‌الله موسوی خمینی؛ صحیفه امام؛ ج ۲۱، ص ۹۱.

۵. مرتضی مطهری؛ مجموعه آثار؛ ج ۲۰، ص ۲۳۲.

و طاغوت، آمریکاست ... ما با هیچ ملتی به عنوان ملت مخالفتی نداریم؛ با هیچ نژادی، با هیچ ملتی؛ ما با استکبار مخالفیم، با ظلم مخالفیم، با طغیان علیه ارزش‌های انسانی و الهی مخالفیم. امروز آمریکا مظهر این‌هاست؛ مظهر ظلم است، مظهر استکبار است.^۱

ایشان همچنین می‌فرماید: «یکی از مبانی اساسی و ارزش‌های اساسی نظام اسلامی، عبارت است از حمایت از محرومان. یکی دیگر حمایت از مظلومان است در هر نقطه عالم. این‌ها ارزش‌های اساسی انقلاب است؛ از این‌ها نمی‌شود صرف‌نظر کرد...»^۲.

سردار بزرگ اسلامی، شهید سلیمانی نیز در نامه‌ای به دخترش، فلسفه فرا منطقه‌ای مبارزه با استکبار را چنین ترسیم نموده است:

عزیزم از خدا خواستم همه شریان‌های وجودم را و همه مویرگ‌هایم را مملو از عشق به خودش کند. وجودم را لبریز از عشق خودش کند. این راه را انتخاب نکردم که آدم بکشم، تو می‌دانی من قادر به دیدن بریدن سر مرغی هم نیستم. من اگر سلاح به دست گرفته‌ام، برای ایستادن در مقابل آدمکشان است؛ نه برای آدم کشتن. خود را سرباز در خانه هر مسلمانی می‌بینم که در معرض خطر است و دوست دارم خداوند این قدرت را به من بدهد که بتوانم از تمام مظلومان عالم دفاع کنم. نه برای اسلام عزیز جان بدهم که جانم قابل آن را ندارد، نه برای شیعه مظلوم که ناقابل‌تر از آنم، نه... بلکه برای آن طفل وحشت‌زده بی‌پناهی که هیچ ملجایی برایش نیست، برای آن زن بچه به سینه چسبانده هراسان و برای آن آواره در حال فرار و تعقیب که خطی خون پشت سر خود بر جای گذاشته است، می‌جنگم.^۳

۱. بیانات در دیدار با مردم آذربایجان شرقی؛ ۱۳۹۸/۱۱/۲۹.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=44955>

۲. بیانات در مراسم بیست و هفتمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)؛ ۱۳۹۵/۰۳/۱۴

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33259>

۳. خبرگزاری صدا و سیما؛ «رونمایی از ترجمه نامه شهید سلیمانی به دخترش»؛ ۱۳۹۹/۱۲/۰۲.

<https://www.iribnews.ir/fa/news/3025079>

فهرست منابع

کتاب

۱. ابن منظور، محمد بن مکرم؛ *لسان العرب*؛ چاپ سوم، بیروت: دار صادر، ۱۴۱۴ق.
۲. شریف الرضی، محمد بن حسین؛ *نهج البلاغة*؛ تصحیح: صبحی صالح؛ چاپ اول قم: هجرت، ۱۴۱۴ق.
۳. طباطبایی، سید محمدحسین؛ *المیزان فی تفسیر القرآن*؛ چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین، ۱۴۱۷ق.
۴. طبرسی، فضل بن حسن؛ *مجمع البیان فی تفسیر القرآن*؛ تصحیح: فضل الله یزدی طباطبایی؛ چاپ سوم، تهران: ناصر، ۱۳۷۲ش.
۵. قرشی، سید علی اکبر؛ *قاموس قرآن*؛ تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱ش.
۶. مرکز فرهنگ و معارف قرآن؛ *دایرةالمعارف قرآن کریم*؛ قم: بستان کتاب، ۱۳۸۲ش.
۷. مصطفوی، حسن؛ *التحقیق فی کلمات القرآن الکریم*؛ تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۰ش.

سایتها

۱. پایگاه اطلاع رسانی دفتر و حفظ نشر آثار آیت الله سید علی حسینی خامنه‌ای (دامت بقاءه).
۲. خبرگزاری صدا و سیما؛ «رونمایی از ترجمه نامه شهید سلیمانی به دخترش»؛ ۱۳۹۹/۱۲/۰۲، کد خبر: ۳۰۲۵۰۷۹.